

Onderzoek naar het voorkomen van de noordse woelmuis in plangebied Schoteroog bij Haarlem 2015

D.L. Bekker

15 mei 2015

Rapport van het Bureau van de Zoogdierverseniging
In opdracht van Antea Group

Onderzoek naar het voorkomen van de noordse woelmuis in plangebied Schoteroog bij Haarlem 2015

Rapport nr.:	2015.13
Datum uitgave:	15 mei 2015
Auteur:	D.L. Bekker
Illustraties:	S. Westra (voorzijde: raai 1 & woelrat)
Kwaliteitscontrole:	H. Hollander
Productie:	Steunstichting VZZ, in rapport vermeld als Bureau van de Zoogdierverseniging Bezoekadres: Toernooiveld 1 6525 ED Nijmegen Postadres: Postbus 6531 6503 GA Nijmegen Tel.: 024 7410500 secretariaat@zoogdierverseniging.nl www.zoogdierverseniging.nl
Gegevens opdrachtgever:	Antea Group Postbus 321 7400 AH Deventer
Contactpersoon opdrachtgever	Dhr. E. Riphagen

Dit rapport kan geciteerd worden als:

Bekker, D.L., 2015. Onderzoek naar het voorkomen van de noordse woelmuis in plangebied Schoteroog bij Haarlem 2015. Rapport 2015.13. Bureau van de Zoogdierverseniging, Nijmegen.

De Stichting VZZ, onderdeel van de Zoogdierverseniging, is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van de Zoogdierverseniging; opdrachtgever vrijwaart de Stichting VZZ voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing. Niets uit dit rapport mag worden vervoelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en de Zoogdierverseniging, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

INHOUDSOPGAVE

SAMENVATTING	4
1 INLEIDING.....	6
2 MATERIALEN EN METHODEN	7
3 RESULTATEN	8
4 CONCLUSIES	12
BIJLAGE – VANGLOCATIES	13

SAMENVATTING

Binnen het plangebied Schoteroog staat het graven van een sleuf voor een elektriciteitsleiding gepland. Het plangebied ligt aan de Mooie Nel, een water met oevers waarbinnen in het recente verleden noordse woelmuizen zijn aangetroffen. Binnen het plangebied kon voorafgaand aan dit onderzoek niet uitgesloten worden dat de soort er aanwezig is.

Antea Group heeft het Bureau van de Zoogdierverseniging gevraagd te onderzoeken of er noordse woelmuizen aanwezig zijn binnen het traject waar de sleuf voor de elektriciteitsleiding gegraven wordt. Het wel of niet aantreffen van noordse woelmuis bepaald of er wel of geen ontheffing voor de werkzaamheden hoeft te worden aangevraagd.

Het onderzoek heeft binnen het bovenstaande traject wel muizenvangsten opgeleverd, maar er zijn geen noordse woelmuizen aangetroffen. Bij de aangetroffen muizensoorten gaat het om soorten van Bijlage 1 van de Flora- en faunawet, waarvoor een algehele vrijstelling geldt volgens AMvB artikel 75. Voor de geplande werkzaamheden hoeft dus geen ontheffing Flora- en faunawet te worden aangevraagd.

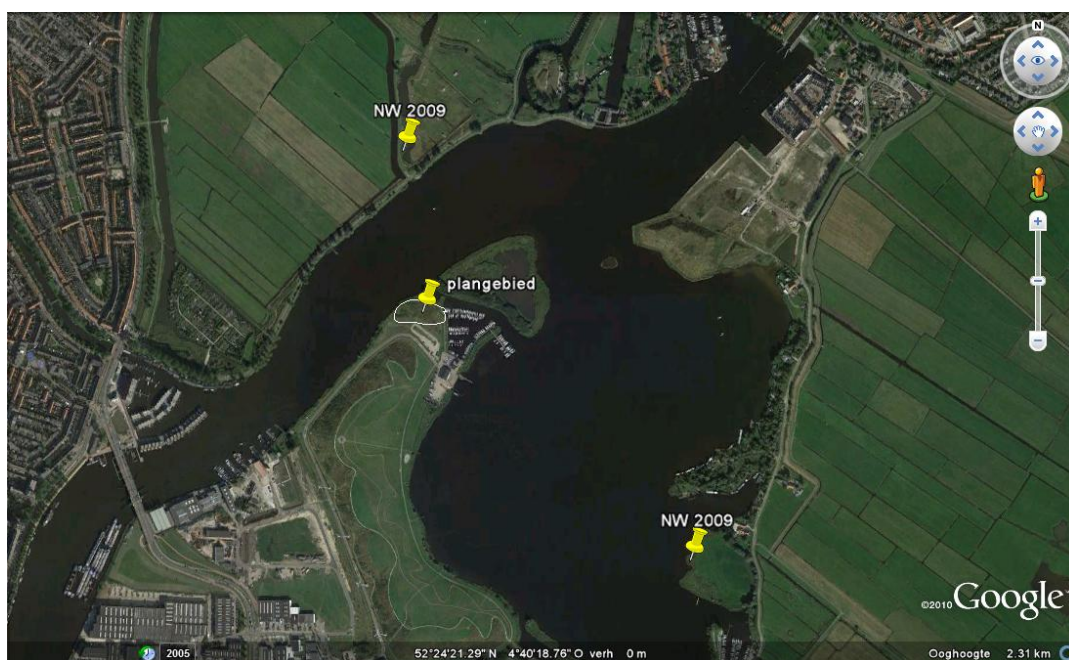
Het plangebied maakt geen deel uit van een voor de noordse woelmuis aangewezen Habitatrichtlijngebied. Schadelijke effecten op de gunstige staat van instandhouding van de soort zijn uit te sluiten.

1 INLEIDING

Antea Group heeft het Bureau van de Zoogdierverseniging gevraagd onderzoek te doen naar het voorkomen van de noordse woelmuis (*Microtus oeconomus arenicola*) binnen het plangebied Schoteroog. Dit gebied ligt aan de oostzijde van Haarlem aan het water Mooie Nel. Binnen het plangebied staat het graven van een sleuf voor een elektriciteitsleiding gepland.

In 2009 zijn, tijdens een onderzoek gericht op het voorkomen van de noordse woelmuis, zowel ten westen als ten oosten van het plangebied verschillende exemplaren van de soort gevangen (figuur 1).

Doel van dit onderzoek was het wel of niet voorkomen van de noordse woelmuis binnen het plangebied vast te stellen, op grond waarvan wel of geen ontheffing Flora- en faunawet voor de werkzaamheden zou moeten worden aangevraagd.

Figuur 1. Ligging van het plangebied waarbinnen een sleuf voor een elektriciteitsleiding gegraven wordt en de twee locaties waar in 2009 noordse woelmuizen zijn aangetroffen.

In de periode 1 t/m 7 mei 2015 is het plangebied bevangen op het voorkomen van de noordse woelmuis. Het onderzoek is uitgevoerd door S. Westra, projectmedewerker van het Bureau van de Zoogdierverseniging.

2 MATERIALEN EN METHODEN

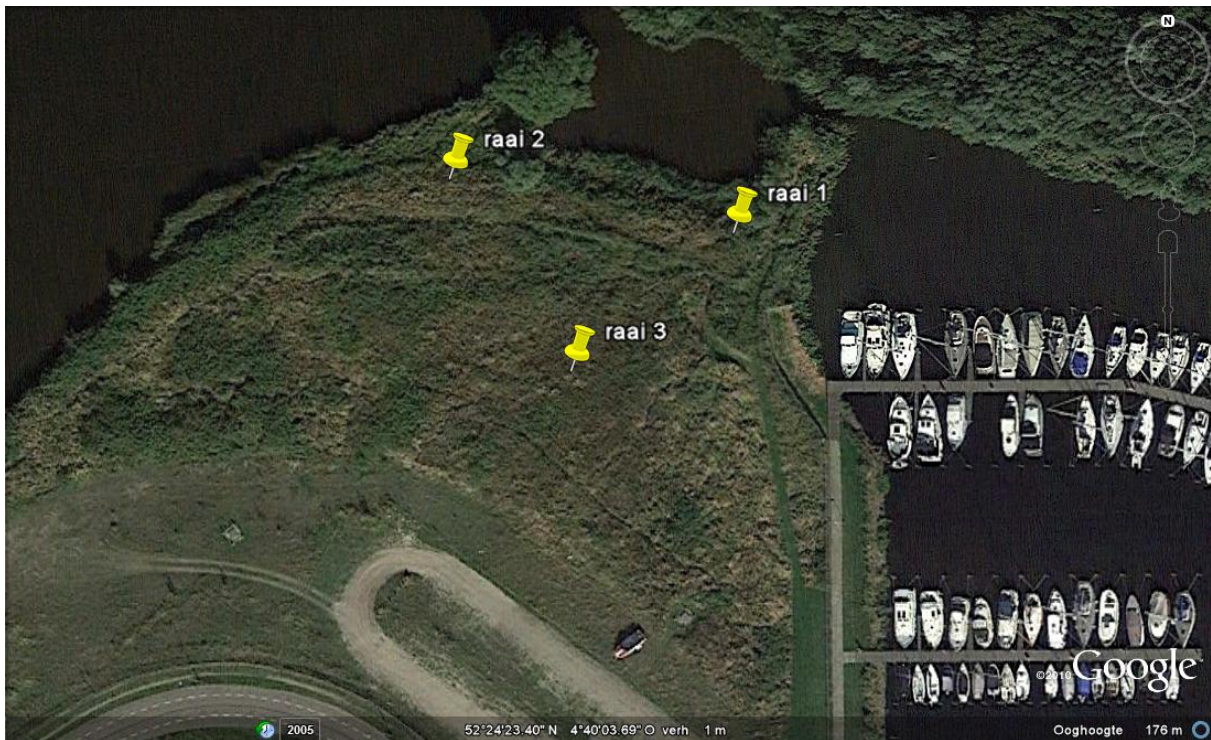
Dit onderzoek naar het voorkomen van de noordse woelmuis binnen het plangebied vond plaats in mei 2015. De optimale periode om muizen te vangen is in het najaar, wanneer de populatiedichtheden van muizen het grootst zijn, waardoor de kans om een soort ook daadwerkelijk te vangen maximaal is. Om te compenseren voor een kleinere vangkans als gevolg van een kleinere populatiedichtheden -in het voorjaar, wordt standaard langer doorgevangen (twee extra controles). Deze extra inzet, tezamen met het gebruik van een groot aantal inloopvallen, waarborgt het aantonen van de (eventueel) aanwezige soorten kleine zoogdieren.

Inloopvallen

Het onderzoek is uitgevoerd met behulp van inloopvallen van het type Longworth. Hiermee worden kleine zoogdieren levend gevangen, zodat ze na onderzoek weer in vrijheid kunnen worden gesteld.

Het verblijfsgedeelte van de vallen wordt tijdens het vangen gevuld met droog hooi en voer (een graanmengsel, wortel en meelwormen). Het voer heeft een tweeledige functie: enerzijds dient het als lokvoer, anderzijds dient het om de omstandigheden (en overlevingskansen) voor de gevangen (spits)muizen zoveel mogelijk te optimaliseren. Bij een standaard vangsessie (in het najaar) wordt gedurende 2 nachten gevangen (4 controles). Wanneer er echter in het voorjaar gevangen wordt, wordt er gedurende 3 nachten gevangen (6 controles) om te compenseren voor de verminderde vangkans als gevolg van kleinere muizenpopulaties in die periode. Deze extra vangnacht is noodzakelijk om de aan- dan wel afwezigheid van noordse muizen voldoende betrouwbaar aan te kunnen tonen.

Het plangebied is bevangen met 3 raaien van elk 20 vallen, waarvan er twee evenwijdig aan het water in een zone van ruig gras en riet lagen (raai 1 en 2). De derde raai lag midden in het plangebied waar het terrein wat hoger was, in een zone van ruig gras met ruigtekruiden (raai 3). Figuur 2 geeft de middelpunten van de drie raaien.

Figuur 2. Ligging van de middelpunten van de 3 raaien in het plangebied.

Voordat begonnen werd met vangen hebben de vallen eerst drie nachten in het veld gestaan met geblokkeerd vangmechanisme, zodat de muizen aan de aanwezigheid van de vallen konden wennen (prebaiten). Daarna zijn de vallen op scherp gezet en vervolgens zes keer gecontroleerd: drie maal 's ochtends en drie maal 's avonds, met tussenpozen van ongeveer 12 uur.

Bij dit onderzoek zijn de vallen uitgezet op vrijdag 1 mei, op scherp gezet op de morgen van maandag 4 mei en uit het veld gehaald na de laatste (6^e) controle in de ochtend van donderdag 7 mei 2015.

3 RESULTATEN

In het plangebied zijn vier soorten kleine zoogdieren aangetroffen: huisspitsmuis (*Crocidura russula*), woelrat (*Arvicola amphibius*), veldmuis (*Microtus arvalis*) en bosmuis (*Apodemus sylvaticus*).

In raai 1, die evenwijdig aan het water lag, is meerdere malen een woelrat gevangen (waarschijnlijk steeds hetzelfde exemplaar), terwijl in raai 2 geen enkele vangst werd gedaan. Raai 3, die hoger in terrein lag met een drogere vegetatie, leverde huisspitsmuis, veldmuis en bosmuis op. In tabel 1 zijn alle vangsten weergegeven.

Raai	Datum	Controle	tijd	Vallenpaar	Xmidden raai	Ymidden raai	Soort	Aantal
1	5-5-2015	2	ochtend	3	106059	491236	woelrat	1
1	6-5-2015	4	ochtend	1	106059	491236	woelrat	1
1	7-5-2015	6	ochtend	3	106059	491236	woelrat	1
2					106013	491248	---	
3	5-5-2015	2	ochtend	9	106025	491208	bosmuis	1
3	5-5-2015	2	ochtend	3	106025	491208	veldmuis	2
3	6-5-2015	4	ochtend	10	106025	491208	huisspitsmuis	1
3	6-5-2015	4	ochtend	3	106025	491208	veldmuis	2
3	7-5-2015	6	ochtend	1	106025	491208	huisspitsmuis	1
3	7-5-2015	6	ochtend	9	106025	491208	bosmuis	1
3	7-5-2015	6	ochtend	3	106025	491208	veldmuis	2

Tabel 1. Vangsten in de drie raaien.

Voor een beschrijving en foto's van de raaien zie bijlage 1.

Figuur 3. Veldmuis gevangen in raai 3.

4 CONCLUSIES

Het onderzoek, uitgevoerd met 3 raaien inloopvallen, heeft voor het plangebied Schoteroog vier soorten kleine zoogdieren opgeleverd (huisspitsmuis, woelrat, veldmuis en bosmuis). De streng beschermde noordse woelmuis, waarvan dit onderzoek de aan- of afwezigheid moest aantonen, is niet aangetroffen.

De vier aangetroffen muizensoorten staan allen in Bijlage 1 van de Flora- en faunawet, waarvoor een algehele vrijstelling geldt volgens AMvB artikel 75. Voor de geplande werkzaamheden hoeft dus geen ontheffing Flora- en faunawet te worden aangevraagd.

Het plangebied maakt geen deel uit van een voor de noordse woelmuis aangewezen Habitatrichtlijngebied. Schadelijke effecten op de gunstige staat van instandhouding van de soort zijn uit te sluiten.

BIJLAGE - VANGLOCATIES

Vanglocatie: raai 1

Coördinaten raailocatie

x_coord y_coord
106059 491236

Beknopte beschrijving

Rietzone met opslag van wilg

Aantal vallen: 20; aantal controles: 6; 120 vangmomenten

Vangsten

- woelrat: 3 vangsten

Vanglocatie: raai 2

Coördinaten raailocatie

x_coord y_coord
106013 491248

Beknopte beschrijving

Graszone met laag riet

Aantal vallen: 20; aantal controles: 6; 120 vangmomenten

Vangsten

- geen vangsten

Vanglocatie: raai 3

Coördinaten raailocatie

x_coord y_coord
106025 491208

Beknopte beschrijving

Graszone met ruigtekruiden

Aantal vallen: 20; aantal controles: 6; 120 vangmomenten

Vangsten

- huisspitsmuis:	2 vangsten
- veldmuis:	6 vangsten
- bosmuis:	2 vangsten